



Львівська міська рада  
Департамент розвитку  
Управління освіти  
Відділ освіти Сихівського та Личаківського районів  
Ліцей №21 ЛМР

## НАКАЗ

Від 31.05.2023р.

№

Про підсумки роботи  
класів інклюзивного навчання  
у 2022-2023 навчальному році

З метою реалізації державної політики щодо забезпечення права дітей, які потребують корекції фізичного розвитку, на здобуття якісної освіти, інтеграції їх у суспільство шляхом запровадження інклюзивного навчання у 2022-2023 навчальному році з II семестру інклюзивним навчанням було охоплено 2 учні ліцею..

Згідно плану роботи ліцею протягом семестру вивчався стан організації інклюзивного навчання:

1. При організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами адміністрація закладу керувалася статтями 8 і 16 Закону України "Про загальну середню освіту", Постановою Кабінету Міністрів від 15 серпня 2011р. № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», Постановою Кабінету Міністрів України № 588 від 09.08.2017 року «Про внесення змін до порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», Постановою Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 року № 129 «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2019 році», наказу МОН України від 08.06.2018 р. № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти», листом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 26.08.2012 року № 1/9-529 «Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання», наказом МОН від 17.04.2019 р. № 423 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти», Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році від 06 вересня 2022 р. № 1/10258-22, № 1/6435-22 від 15.06.2022 "Щодо забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами"

На виконання вищевказаних наказів у навчальному закладі було видано відповідні накази:

- від 19.01.2023 року № «Про затвердження положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі»;
- від 19.01.2023 року № «Про відповідального за організацію інклюзивного навчання з II семестру у 2022-2023 навчальному році»;
- від 18.01.2023 року № «Про організацію інклюзивного навчання з II семестру 2022-2023 н.р.»

2. Реалізацію завдань інклюзивного навчання у закладі забезпечували педагоги :

№	ПІБ	Посада	Категорія, звання
1	Корвач Ірина Богданівна	Вчитель початкових класів	Вчитель методист, спеціаліст вищої категорії
2	Бродська Христина Олегівна	Асистент вчителя	Спеціаліст
3	Боднар Надія Богданівна	Вчитель англійської мови мови	Спеціаліст II категорії
4	Станішевська Наталія Зеновіївна	Вчитель музичного мистецтва	Спеціаліст вищої категорії
5	Рибак Зоряна Андріївна	Вчитель хореографії	Спеціаліст II категорії
6	Грицишин Надія Іванівна	Вчитель початкових класів	Спеціаліст вищої категорії
7	Грицишин Валерій Петрович	Вчитель англійської мови мови	Спеціаліст вищої категорії
8	Ганик Лілія	Асистент вчителя	Продовжує навчання

3. Роботу інклюзивних класів у 2022-2023 році організовано з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності.

4. Освітня діяльність у класах з інклюзивним навчанням у 2022-2023 н.р. була спрямована на реалізацію завдань:

- вироблення в учнів з особливими освітніми потребами соціальних навичок та вдосконалення соціальної взаємодії вдома та в школі (удосконалення навичок спілкування, вміння співпрацювати);
- здобуття дітьми з особливими освітніми потребами відповідного рівня освіти у середовищі однолітків згідно з Державним стандартом загальної середньої освіти;
- розвиток концентрації та обсягу уваги, розвиток довільної уваги учнів;
- розвиток пізнавальних процесів за допомогою активного включення дітей з особливими освітніми потребами до освітнього процесу та проведення корекційно-розвиткових занять;

- формування навичок дисциплінованості, організованості, вольової регуляції, уміння діяти за зразком;
- створення емоційно – комфортної атмосфери в шкільному колективі;
- забезпечення диференційованого психолого – педагогічного супроводу;
- надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей з особливими освітніми потребами, залучення батьків до розробки індивідуальних програм навчання;
- формування навичок взаємодії дітей з особливими потребами з іншими учнями у класних колективах.
- забезпечення засобами корекції психофізичного розвитку, спеціальне обладнання, відповідний дидактичний матеріал, особливі наочні засоби .

5. В освітньому закладі наявні документи, які є підставою для організації інклюзивної форми навчання.

Підставою для організації інклюзивного навчання є наступні документи:

- заява батьків або осіб, які їх замінюють;
- наказ директора закладу освіти про створення та функціонування класів з інклюзивним навчанням;
- висновок ІРЦ, витяг про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини.

6. Навчання в класах, де організоване інклюзивне навчання, здійснюється за навчальними планами, які складені на основі Типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки України. На основі навчальних планів розроблено та затверджено для кожного учня з особливими освітніми потребами індивідуальний навчальний план з урахуванням висновку ІРЦ.

Індивідуальний навчальний план визначає перелік навчальних предметів, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета та тижневу кількість годин. У плані враховуються додаткові години на індивідуальні і групові заняття, факультативи, курси за вибором.

Для проведення корекційно-розвиткових занять в індивідуальних планах учнів передбачається від 3 до 6 годин на тиждень.

Індивідуальні плани розроблялися класними керівниками за участю батьків дитини та затверджувалися директором школи.

7. Індивідуальні навчальні програми дітей з особливими освітніми потребами у класах з інклюзивним навчанням розроблялися на основі типових навчальних програм школи з урахуванням спеціальних, з відповідною їх адаптацією.

Відповідно до висновку ІРЦ та згодою батьків для дітей з особливими освітніми потребами розроблено індивідуальну програму розвитку, яка, на основі вивчення динаміки розвитку учня, переглядається двічі на рік (за потребою частіше) з метою її коригування, враховуючи потенційні можливості учня. Індивідуальна програма розвитку визначає зміст, систему знань, навичок і вмінь, які мають опанувати учні, розробляється за участю батьків дитини та затверджується керівником навчального закладу.

Розклад уроків у класах з інклюзивним навчанням складається відповідно до робочого плану навчального закладу з урахуванням індивідуальних особливостей учнів та гігієнічних вимог.

Важливим у навчанні таких дітей є залучення кваліфікованих спеціалістів, які надають допомогу вчителю та дітям з особливими потребами у навчанні. З дітьми постійно працюють асистенти вчителя, практичний психолог, (логопед, вчитель-дефектолог поза межами ліцею) Такий комплексний підхід, без сумніву, дає хороші результати, а вчителям інклюзивних класів можливість краще зрозуміти

індивідуальні особливості учнів. Віра в дитину, наполегливість, витримка, старанність, готовність до систематичної роботи стали запорукою позитивних змін. До складання індивідуальної програми розвитку залучалися батьки, які мають чітке уявлення про те, чому навчання дитини потребує розроблення індивідуальної програми розвитку. Така співпраця забезпечує інформування батьків про потенційні можливості дитини, динаміку її розвитку.

В процесі підготовки до уроку в загальноосвітньому інклюзивному класі вчителі складають план-конспект уроку, в якому інтегрують учбовий матеріал загальноосвітніх та індивідуальних програм так, щоб на одному уроці діти з різним станом психофізичного і інтелектуального розвитку вивчали близьку за змістом тему, але на тому рівні засвоєння, який доступний для кожного учня. Інформація, одержувана учнем по темі, що вивчається, відповідає рекомендованій йому для навчання освітній програмі. Закріплення отриманих знань, умінь і навичок ведеться на різному дидактичному матеріалі, підбраному для кожного учня індивідуально: роздаткові картки, вправи з навчальних посібників і підручників (добирає асистент вчителя). Для пояснення складно сприйманих тем учням з особливостями в розвитку пропонуються картки-інструкції з описом поступових дій учнів. Така побудова занять створює умови, при яких всі учні класу залучаються до загальнокласної роботи. Для здійснення обліку занять з учнями та виконання індивідуального навчального плану та програм асистентами вчителя заведено окремих журнал спостережень встановленого зразка.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється за критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. Система оцінювання навчальних досягнень учнів є стимулюючою. З метою оцінювання індивідуальних досягнень учнів педагоги школи використовують метод оцінювання портфоліо.

8. Практика доводить, що корекційна робота стає ефективною лише при позитивній спільній участі педагогів і вузьких фахівців в створенні ситуації активного мислення учня, що формує системний процес розвиваючого навчання. Саме цим питанням в ліцеї приділяється значна увага.

У ліцеї створено команду психолого-педагогічного супроводу для дітей з особливими освітніми потребами. В групу фахівців входять заступник директора з навчально-виховної роботи Крохмальна М.І., психолог ліцею Сапіга С.О., педагоги, які працюють в інклюзивних класах, асистенти вчителів. Команда разом з батьками учнів, згідно висновку ІРЦ розробляє на рік індивідуальну програму розвитку. Двічі на рік (за потребою частіше) вони переглядаються з метою коригування. Процес складання ІПР дитини з особливими освітніми потребами носить диференційований характер, розробляється на основі аналізу проблеми розвитку учня та його освітніх потреб. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами інформує батьків щодо особливостей інклюзивного навчання, цілей та завдань, переваг інклюзії для всіх суб'єктів освітнього процесу. Батькам надаються роз'яснення щодо врахування особливостей розвитку їхньої дитини. Це сприяє формуванню батьківської компетентності під час обговорення питань, що виникають унаслідок спілкування та групової взаємодії в дитячому колективі. Поінформованість батьків сприяє формуванню інклюзивних цінностей, що забезпечує дружню і позитивну атмосферу, сприятливу для всіх дітей.

Індивідуальні програми розвитку затверджені директором ліцею та підписані батьками учнів.

9. Корекційно-розвивальна робота — комплекс заходів із системного психолого-педагогічного супроводження дітей з особливими освітніми потребами у процесі навчання, що спрямований на корекцію порушень шляхом розвитку пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери, мовлення та особистості дитини. Корекційно-розвиткова робота проводиться як корекційно-розвивальні заняття за напрямками відповідно до індивідуальних особливостей учня.

Згідно з висновками ІРЦ психолог Сапіга С.О. склала розклад корекційно-розвивальних занять, який затверджений директором школи та погоджений батьками учнів. В індивідуальній програмі розвитку зазначається кількість годин (2-6) та напрями проведення корекційно-розвивальних занять, визначені психолого-медико-педагогічною консультацією з урахуванням особливостей психофізичного розвитку учня та типових навчальних планів. Корекційно-розвивальні заняття проводяться з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності учня.

Корекційно-розвивальні заняття з учнями проводились індивідуально, їх тривалість становила 20—25 хвилин.

Зміст корекційно-розвивальних занять реалізується через навчальні предмети та курси для дітей із затримкою психічного розвитку: корекція розвитку, розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, корекція та розвиток психофізичних функцій. Корекційно-розвивальні заняття проводяться практичним психологом в ліцеї, вчителем-дефектологом, вчителем –логопедом ( поза межами ліцею)

Основними завданнями корекційно-розвивальної роботи у ліцеї були:

- розвиток та удосконалення фонетико-фонематичних навичок учнів;
- збагачення пасивного та активного словника учнів;
- формування навичок спілкування;
- розвиток зорово-просторової уваги та пам'яті;
- формування діалогічного та монологічного мовлення;
- розвиток емоційної сфери;
- подолання тривожності;
- розвиток процесів запам'ятовування та відтворення інформації;
- корекція пізнавальної діяльності учнів.

Проведення ефективної корекційно-розвивальної роботи в цілому здійснюється завдяки співпраці усіх корекційних педагогів, класних керівників, вчителів - предметників, батьків та адміністрації ліцею..

Необхідно зазначити, що за досить обмежену кількість годин корекційних занять важко розв'язати всі поставлені завдання. Тому розпочата робота має своє продовження на уроках та в процесі позакласної роботи. В роботі з дітьми вибираються найважливіші теми, які можуть дати очікуваний результат. Доводиться, в першу чергу, звертати увагу на те, щоб не допускати появи у дитини негативних психологічних рис під впливом особливих умов її розвитку, затримки не тільки в набутті знань, а й у розвитку особистості. Цьому сприяють проведення та застосування спеціальних вправ та дидактичних ігор, використання наочних посібників, предметних та сюжетних малюнків.

Асистенти вчителя працюють в тісному контакті з вчителями, батьками, постійно ведуть спостереження за змінами у розвитку дитини, надають допомогу учням з особливими освітніми потребами, чітко дотримуючись вимог посадової інструкції асистента вчителя, затвердженої керівником закладу. Вони допомагають в організації освітнього процесу у класах з інклюзивним навчанням, сприяють розвитку дітей, поліпшенню їх психоемоційного стану, співпрацюють з батьками.

Навчання учнів в умовах загальноосвітнього класу направлено перш за все на формування у дітей віри в свої власні сили, у власні можливості, оскільки життєстверджуючий тонус повсякденного життя школяра спирається перш за все на успіхи в його основній праці - навчанні. Доводиться враховувати не лише психологічний стан дитини, а й її здоров'я, нерідко – настрій. Важливими стають такі форми: заспокоєння дитини, гра, релаксація, гра – руханка, казкотерапія. Нерідко для зняття емоційної напруги, перевтоми асистенти вчителя ведуть дітей на прогулянку.

10. Під час вивчення питання стану реалізації інклюзивного навчання було виявлено, що залучення дітей з особливими потребами до такої форми навчання позитивно впливає на соціально-емоційну сферу, фізичний та творчий розвиток, більш прихильніше ставлення до них учнів класу. Вчителі та батьки учнів відзначають, що за період навчання учнів за інклюзивною формою відбуваються позитивні зміни:

- учні легше уявляють, усвідомлюють та висловлюють ставлення до прочитаного, почутого;
- краще адаптуються до роботи на уроці, швидше звикають до ритму уроку ;
- виявляють достатній рівень самостійності при виконанні завдань;
- значне покращення у вимові та диференціації свистячих та шиплячих звуків;
- спостерігається позитивна динаміка у процесах побудови речень, зв'язних висловлювань, висловленні власної думки;
- значне покращення навичок читання, зменшення кількості граматичних помилок у писемному мовленні.

Найбільшим успіхом учнів є те, що вони не помічають своєї відмінності між однокласниками, вільно з ними спілкуються, беруть участь у шкільному житті свого класу.

11. Практичний психолог Сапіга С.О. протягом року вела журнал щоденного обліку роботи психолога, протоколи індивідуальних консультацій, протоколи діагностичних обстежень, спостережень уроків. При здійсненні психолого-педагогічного супроводу дітей, що навчаються на інклюзивній формі навчання, заповнює індивідуальні картки проведення соціально-педагогічних досліджень; проведення консультацій з батьками, педагогічними працівниками, фіксує у протоколах.

12. За результатами навчання за 2023 н.р. в учня !!!!! сформувалися такі вміння: відповідає на запитання, описує малюнки, які зображують різні явища чи факти, описує події неповними, простими реченнями, бере участь у груповій роботі на уроках, спільних іграх під час перерв; у класних виховних заходах; списує тексти з друкованої основи, виконує письмові завдання; читає прості тексти, виконує математичні дії з допомогою карток-підказок та прості математичні задачі.

За результатами навчання за 2023 н.р. в учня !!!!! формуються ще такі вміння: буде невеличке усне та письмове (переважно з допомогою дорослого) висловлювання на задану тему. Висловлюється в основному простими реченнями. Вчить уривки з віршів напам'ять, але декламувати не хоче. Читання учня свідоме. Читає цілими словами. Учень охоче бере участь у різноманітних проектах з різних навчальних предметів, виховних заходах. Темп письма під диктовку та списування здобувача освіти не відстає від загального темпу класу. Власні помилки дитина знаходить та виправляє переважно з допомогою дорослого, може самостійно прочитати написане власноруч.

13. Таким чином, урахування та реалізація нормативно-правового, науково-методичного забезпечення змісту освітнього процесу, використання сучасних підходів до навчання дітей зазначеної категорії, що включають цілеспрямовану діяльність педагогів та батьків учнів, співпрацю з командою фахівців, забезпечують ефективність навчання дітей і створюють підґрунтя для успішного навчально-корекційного результату. Завдяки інклюзивній освіті дитина з особливостями вчиться життєдіяльності в суспільстві здорових людей, у нього формується направленість до нормального, повноцінного життя і тут головне в тісному співробітництві з сім'єю, сформувані у дитини сприйняття своєї хвороби не як обтяжливої життєвої обставини, а як певного способу життя.

Батьки учнів активно співпрацюють з педагогами, завдяки чому задоволені отриманими результатами: їх діти стають менш ізольованими від навколишнього світу, вчать співпрацювати, засвоюють навчальний матеріал, стають більш відкритими для спілкування.

Виходячи з вищесказаного,

НАКАЗУЮ:

1. Заступнику директора з освітньої роботи Крохмальній М.І.:
  - 1.1. Тримати на контролі організацію інклюзивного навчання в початковій школі.
  - 1.2. Проводити роботу з батьками даної категорії учнів, здійснювати їх анкетування два рази на рік (за підсумками І-го семестру та навчального року).
  - 1.3. Своєчасно реагувати на зауваження батьків з питання організації навчання їх дитини.
  - 1.4. Активізувати методичну допомогу вчителям у класах з інклюзивним навчанням.
2. Практичному психологу ,соціальному педагогу Сапізі С.О., забезпечувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.
3. Класним керівникам !!!!!!! ,вчителям-предметникам:
  - 3.1. Забезпечити надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності учнів.
  - 3.2. Враховувати індивідуальні особливості учнів у процесі підготовки до занять та використовувати новітні форми та засоби навчання, що сприяють розвитку пізнавальних процесів учнів.
  - 3.3. Сприяти створенню позитивного мікроклімату у класному колективі.
  - 3.4. Залучати учнів з особливими освітніми потребами і надалі до життя класу і ліцею.
  - 3.5. Оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими потребами здійснювати згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальним навчальним планом.
4. Асистентам вчителів тримати на контролі організацію навчально-виховного процесу в класі з інклюзивним навчанням; надавати допомогу учням з особливими освітніми потребами в організації робочого місця; вести педагогічну документацію, здійснювати соціально-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами, дбати про професійне

самовизначення та соціальну адаптацію учнів; інформувати вчителя класу та батьків про досягнення учня.

5. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з НВР Крохмальну М.І..

Директор ліцею

Валентина ЗВЕЖИНСЬКА